Ч. 72 (13.970). Львів, вівторок 19. березня 1935. Poeztowa optate opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Неспокій Москви за спокій.

Дня 25. лютого ц. р. телеграфував Волтер Дуранті з Москви до нюйорського „Таймсу“, що большевицький уряд дуже боїться війни. Дня 27. лютого телеграфував, що не боїться війни, бо лякається, що Франція й Англія його не піддержать. Знову 1. березня прислав каблеграму і в ній каже, що Москва сподівається мира, але готується до війни.

В тій каблеграмі читаємо:

Совітська опінія (себто уряд, бо там іншої опінії нема) вдоволена, що ґазети за кордоном уважають, що Совіти є важним чинником в удержанні теперішнього стану в Европі. На ту вагу вказує заповіджений приїзд до Москви англійського закордонного міністра сера Джана Саймона або міністра Антона Ідена.

Все ж таки годі сказати, що большевицькі лідери глядять рожево на справу устійнення відносин у Східній Европі. Навпаки, там відчувають, що спільні пляни Німеччини й Польщі, хоч ще не досліли, роблять більші поступи, ніж дипльоматичні заходи проти того, і що тому краще для Совітів, сподіваючись найліпшого, прямувати до мира, але готовитись до найгіршого, себто до війни.

Готовість Совітів до війни і здатність до війни — це важні чинники в Европі. Перше тому, що Німеччина признає лиш силу, а друге в тім, чи Франція вірить у силу Совітів, бо вона вже раз добре завелась на російській помочі у світовій війні. А та непевність у французькій оцінці Росії є одним з ключів розуміння теперішньої політики в Европі.

Совітський уряд — це, мовляв, сильні, молоді, сміливі лідери. Армія льояльна, здисциплінована, добре озброєна, вірна і войовнича. Серед цивільного населення ще є сліди ворожих елементів чи кляс, але їх вплив малий проти запалу(!) робітничих і селянських мас, особливо молодшого покоління. Совітський промисл зробив великі поступи. Хліборобство теж, не зважаючи на недолю й голод.

Отак російський великан стоїть сильний і готовий до війни, колиб вона прийшла. Але навіть великанові важко ходити без добре налагодженого транспорту, а він навіть тепер, у часі мира, недостаточний. Ноги совітського великана не є глиняні, але його чоботи латані й діраві...

Чужинні подорожні дивувались, бачучи слабість совітського транспорту, що такий важний в часі мира та життєвий підчас війни.

Совіти потребують американської системи для перебудови залізниць.

Справа злуки Ірляндії.

Спеціяльна каблеграма до нюйорського „Таймсу“ сповіщає з Дебліна, столиці Ірляндії, про оголошення пляну злуки Ірляндії з північною частиною, що тепер має свій окремий уряд і парлямент в Ольстері.

Плян випрацьований бувшим президентом Вільної Ірляндії, Віліямом Косгрейвом. Він виголосив промову перед партією Злученої Ірляндії в місті Корк і заявив, що Вільна Ірляндська Держава мусить показати Північній Ірляндії спільний економічний плян. Треба помогти фармерам з півночі продавати свої продукти на півдні. Але наперед треба перестати насильні напади на Північну Ірляндію.

Інші промовці вказували на конечність утримати лад у Вільній Ірляндії, щоб цим дати доказ людям з півночі, що ірляндці — це культурний нарід.

Перед поїздкою мін. Ляваля до Москви.

ПАРИЖ, 18. 3. ПАТ. Авас повідомляє: Деякі закордонні щоденники повідомляють, що мін. Ляваль незадовго виїде до Москви. З візитою запросив міністра офіційно большевицький амбасадор у Парижі Потьомкін в імені свого уряду. Мін. Ляваль поінформує своїх товаришів на найближчім засіданні ради міністрів, яка рішить про його подорож до Москви. Кажуть, що мін. Ляваль виїде до Москви щойно після візити мін. Ідена дня 26. березня ц. р.

Чи мін. Саймон поїде до Москви?

ЛЬОНДОН, 18. 3. ПАТ. „Таймс“ обговорюючи останнє рішення німецького уряду пише, що візита британських міністрів у Берліні повинна відбутися згідно з устійненим пляном. Британська політика не змінюється з дня на день. Ліберальна „Ню Кронікль“ пише, що нема ніяких причин ширити паніку. Тому наради між канц. Гітлером і мін. Саймоном повинні відбутися. „Дейлі Телеграф“ міркує, що візита мін. Саймона у Берліні зайва до того часу, доки німецький уряд не запевнить нових основ для переговорів. Соціялістичний „Дейлі Геральд“ називає цю заяву канц. Гітлера викликом під адресою загального зусилля розброїтись.

Японія вдруге остерігає Італію перед війною.

БЕРЛІН, 18. 3. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Токіо: Японський амбасадор у Римі з доручення свого уряду інтервеніював в італійськім уряді у справі конфлікту з Абісинією. Амбасадор звернув увагу на політичні і господарські інтереси Японії в Абісинії. Підкреслив, що японські господарські кола занепокоєні висилкою італійських військ до східної Африки. Японський уряд сподіється, що інтереси Японії не будуть порушені.

Практичні курси „Сільського Господаря“ в Янчині.

Відомі вже з минулих літ Практичні Курси „Сільського Господаря“ в Янчині, які веде Філія „Сільського Господаря“ у Перемишлянах, почínають цього року працю дня 1. квітня. І. Курсом практичного садівництва та городництва.

Цей курс триватиме до 20. травня. Після цього слідуватимуть 1½—2 місячні курси пасічництва та шовківництва, рільництва, годівельної господарки, ветеринарії та кооперації. Всі курси будуть тревати до 31. грудня ц. р.

Приймається кандидатів (-ок) на поодинокі курси як також на всі курси разом, що відбудуться цього року.

Кандидати повинні мати покінчених 18 літ життя та найменше вселюдну школу.

Умовини принаття є такі:

Кандидати платять місячно 10 зол. за науку та 20—25 золотих за їду (ціна залежна від кількости кандидатів).

Оплату за їду можна складати частинно в натурі.

Кандидати, що будуть користати найменше з 2 курсів вплачують 5 зол. вписового за уживання наукового знаряддя та бібліотеки.

Подання на приняття на курси та зголошення по точніші інформації треба присилати до 30. березня ц. р. на адресу Т-ва „Сільський Господар“, Львів, Ринок ч. 10. II. (Практичні курси).

Управа Практичних Курсів „Сільського Господаря“ в Янчині.

„Паперова парасолька“.

Львів, 18. березня 1935.

У минуломісячному льондон. франко-англ. порозумінні рішено запросити Німеччину до летунської конвенції. Льоґічно, автори тої конвенції приймали згори, що Німеччина не лише матиме, але й уже має воєнне летунство, якого не має права мати на підставі версальських військових клявзуль. Для підкреслення цього становища згадані льондонські контрагенти заповіли анулювання 5-ої статті версальського договору з отими клявзулями, найшовши в той спосіб престіжевий вихід з глупої ситуації: виступила Німеччина з Ліґи Націй і Розбройної Конференції наслідком непризнання Німеччині її претенсій у ділянці зброєння (або хай усі держави переведуть розброєння або хай Німеччині буде вільно дозброїтися), перевела на власну руку дозброєння, протиділати цьому ніхто не має сили ані змоги, а тут і годі обійтись без Німеччини у Женеві, бо Совіти не є чинником, який міг би її заступити! Ніщо більше, як престіжевим цукорком було теж застереження льондонської конференції, що ніяка держава не може самовільно зривати військові постанови, які її обовязують на підставі мирових трактатів.

Так і зрозумів Берлін вислід льондонської конференції. Заявив свою згоду приступити до воздушної конвенції та — змілітаризував німецьке торговельне летунство, створюючи в той спосіб через ніч німецьку боєву збройну силу. Нічого й казати, що та „торговельна“ чи „комунікаційна“ воздушна фльота була згори в той спосіб будована, щоб скорше чи пізніше могти примістити скорострїли й бомбомети. Тому народини німецького військового летунства не викликали у світі великого шуму, — щонайвище мовчазне признання, що німці зуміли швидко і зручно використати вислід льондонських франко-англійських розмов. Потім події розвивались хронольоґічно у такій черзі: англійський уряд оголосив „Білу Книгу“ про небезпеку війни через дурійку зброєння, при чому вказував на величезний зріст німецької збройної сили. „Біла Книга“ викликала в Німеччині — як сказав мін. Ґебельс — „розчарування“, якого зовнішнім виявом стала історична вже „хрипка“ Гітлера, через яку пересунено речинець подорожі англійських міністрів до Берліна. Однак алярмовий тон „Білої Книги“ мав інше завдання: допомогти англійському урядові перевести у палаті громад про додаткові кредити на зброєння. Та справа англ. урядові блискучо вдалася і парляментарна дебата над внеском уряду і „Білою Книгою“ закінчилась повною перемогою — нового англійського дозброєння.

Черговою подією із тої самої ділянки „мирових“ заходів Европи була переведена три дні тому постанова французької палати депутатів про введення дволітньої військової служби на найближчих пять літ. Це було з четверга на пятницю, а в суботу проголошено в Німеччині обовязок загальної військової служби, себто перекреслено клявзулю, яка — поруч зі зруйнуванням німецької воєнної маринарки та заброною важкої артилерії — була найбільшим ударом версальського договору по німецькій збройній силі. Поруч з арґументами моральної натури, як національна гідність, одновартість та рівноправність з усіми іншими великими націями культурного світа, — покликується Ні-

мечччина на збільшене, а не зменшене, зброєння всіх своїх ближчих і дальших сусідів. Навіщо шукати за прикладами: Льондон і Париж достарчили їх Берлінові впродовж тижня!

Витворилась ситуація, яка має два характеристичні моменти: один із них, це питання, яке становище займуть до факту явного й офіціяльного зломання версальського трактату Німеччиною сигнатарі того пакту, — другий момент, це питання про причини й наслідки тих перегонів, яких ми є свідками.

Перші звістки, що наспіли з Парижа, Льондону, Риму і Женеви про враження, яке викликав там декрет про німецьку загальну військову службу, не дають ще ясного образу, як конкретно поставляться тамошні уряди. Щойно сьогодні, в понеділок, англійський уряд буде радити над витвореною ситуацією і вирішить: чи в міжнародній ситуації взагалі щонебудь змінилося? Якщо відповідь на це питання буде негативна, то під кінець місяця міністри Саймон і Іден поїдуть до Берліна й пробуватимуть монтувати „колективну ґарантію безпеки" чи радше (без писання про це у пізніших комунікатах) — порозумітися безпосередньо з авторитетним нинішнім провідником німецького народу про спільні англьо-німецькі інтереси та спільну міжнародню акцію. Колиж англійський уряд прийде до висновку, що останній німецький акт є надто яскравим доказом одностороннього ревізіонізму та актом нельояльности супроти британської дипльоматії (чи справді ця дипльоматія нічого про плян суботнішнього декрету Гітлера не знала?!), тоді, очевидно, з заповідженої подорожі до Берліна нічого не вийде і замість відпруження — прийде новий період загострення у середній і західній Европі.

Річ ясна, що Франція використовує німецьку поведінку для підтримування свого привичного антинімецького курсу, для мотивування свого мілітаризму та всієї політики, що тільки у фізичній силі вбачає можливість зберігти за собою добродійства версальської перемоги. Тому і сам премієр Ляваль у негайному газетному інтерввю і вся французька преса стараються інспірувати англійський уряд у тому напрямку, щоби звести на нівець плян подорожі Саймона до Берліна. Одночасно Франція вживає заходів, щоб використати останній німецький крок для відбудови Антанти і спільного її протинімецького фронту.

Можна сумніватися, чи такий фронт відбудується, бо навіть при ноторійно відомій незручності німецької дипльоматії, годі уявити собі, щоб Німеччина не приготовляла задуманого кроку у порозумінні з якоюсь сторонньою силою.

Найбільш тверезе становище займає Женева і Рим. Секретаріят Ліги Націй не обманює себе мабуть надіями, що в нинішніх часах, при нинішній коньюнктурі, можлива якась збройна санкція великих держав проти Німеччини в обороні версальського трактату, і знає найкраще, що всі інші засоби, якими розпоряджає Ліга Націй, — паперові резолюції, догани, погрози і т. п. гороїження — не мають ніякої практичної вартости. Точку над „і" ставить преса італійська, яка оцінює ситуацію найспокійніше і найтверезіше. „Версальський трактат, це лише тінь, і покликуватися на його клявзулі та авторитет булоб безцільно, бо той трактат є вже трупом. Не можна схоронитися перед надтягаючою бурею під паперовою парасолькою..." Ось найзнаменитша характеристика правдивої ситуації, яку робить один чільний римський часопис.

Тому мабуть щонайвище скінчиться на крику обурення, який Німеччині не пошкодить і її волі скинути з себе пута, які її справді і зневажають і беззборонною віддають на ласку і неласку переможців, не спаралізує. Зате багато поважнішою є справа саме тієї бурі, про яку згадує римський часопис. Перегони всіх держав Европи в ділянці зброєння — це не є невинна забава дітей, які перетоплюють гроші на кулі і трійливі ґази. Ніхто без потреби не зброїться. Фрази про самооборону, це теж „парасолька", якої вживають всі без виїмку держави, що призначують міліярдові військові кредити на армії — на суші, морі і в повітрі. Тому й німецьке рішення зірвати військові постанови версальського трактату стоїть у найтіснішому звязку з рішенням всіх інших европейських держав — бути від стіп до голови озброєним „на всякий випадок". Але історичний досвід учить, що той „випадок" завсіди являється, коли тільки є завершений означений плян зброєння, і що згодом виявляється, що той випадок не був „деус-ом екс махіна", лише його дбайливо завздалегідь приготовляли великодержавницькі дипльомати. Джерелом нинішніх зброєневих перегонів є лише поганий версальський договір, є панююча післявоєнна система в Европі, є істнування аномалій, при яких мир не може бути тривкий.

З нашої кооперації.

РІШУЧІ ЗАХОДИ Р. С. У. К. У ПРОТИБОРГОВІЙ АКЦІЇ.

Р. С. У. К. вже два роки веде т. зв. протиборгову акцію, але досі вона дала досить малі висліди. Вправді в деяких районах борги змаліли, одначе дуже незначно, а в деяких навіть з року на рік зростають. Майже всі власні фонди кооператив заморожені в боргах. Причиною цього невідрадного стану є, що багато управ кооператив легковажить собі накази Р.С.У.К. та повітових осередків і не ставиться поважно до протиборгової акції. Рівночасно з усіх сторін відзиваються голоси свідомих кооператорів, що Р.С.У.К. мусить пристосувати хочби й найстрогіші засоби, щоб вирвати українську кооперацію зі смертельного налогу боргування.

Врешті в останнім числі „Г. К. Ч." Дирекція Р.С.У.К. оголосила комунікат до кооператив, у якім недвозначно заповіла:

„Коли би при ревізіях чи перевірках ствержено, що поодинокі кооперативи не виконують протиборгового наказу Р.С.У.К. і не ліквідують старих боргів, то Дирекція Р.С.У.К. буде:

1) вносити до суду скарги на покарання членів Управи за провини з арт. 122 і 124 кооперативного закону;

2) виступати з внеском до Ради Р.С.У.К. про виключення кооперативи з членів Р.С.У.К.;

3) вносити на підставі арт. 65 кооперативного закону до суду про розвязання кооперативи з уряду.

Для тих, що не хочуть розуміти значіння протиборгової акції і продажі за готівку, або легковажать доручення своєї центральної надбудови, не місце серед здорових членів кооперативної родини".

Думаємо, що становище Р.С.У.К. вповні правильне. Слід би подумати ще про якийсь радикальний спосіб забезпечення кооператив від товарових та касових манк.

ГОРОДЕНЩИНА ПРОПАГУЄ РІДНИЙ ПРОМИСЛ.

Представник фабрики мила „Центросоюзу", фабрики туток та паперців кооп. „Будучність" у Тернополі й інших наших кооперативних фабрик п. Мазурак відбув в останньому часі 30 анкет у селах Городенщини для пропаґанди рідного промислу. Повітовий Союз Кооператив має надію, що ці анкети причиняться у великій мірі до поширення виробів українського промислу по селах. Майже в кожному селі заснувався комітет, який має перевести прилюдні проби прання милом „Ц. С.".

ВИЯСНЕННЯ „ЦЕНТРОСОЮЗУ".

У нашій нотатці про збут мила „Ц. С." поодинокими повітами подали ми за статтею дир. Центросоюзу Ю. Шепаровича в „Г. К. Ч.", що П. С. К. Борщів неоправдано поменшив у цьому році свій збут центросоюзного мила. Найновіше число „Г. К. Ч." приносить спростування Дирекції „Центросоюзу", що в обчисленні збуту мила Повітовим Союзом у Борщеві зайшла похибка. Цей Союз в дійсності побільшив у цьому році свій збут мила „Центросоюзу" на 2.380 кг.

ВЛОМ ДО КООПЕРАТИВИ.

Ніччю з 1. на 2. березня ц. р. вломилися невислідженні досі злодії до кооперативи „Згода" в Ясенові Пільнім, пов. Городенка, забираючи товарів на суму 40 зол. При тому потурбували до непритомности нічних вартівників, що на голос виломлюваних грат у вікні кооперативи, намагалися злодіїв придержати. Кооператива на щастя обезпечена від вломи у Т-ві „Дністер". Кооператива існує від 1927 р. й оце вже девятий раз її обкрадено.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ КООПЕРАТИВИ.

Дирекція Р. С. У. К. приняла дня 14. лютого в члени Т-ва такі кооперативи: „Дніпро", кооператива з одноразь. відп., Богатківці (пов. Підгайці) і „Єдність", кооп. з обм. відп., Дер[illegible] (пов. Жидачів). Дня 20. II. принято в члени Т-ва такі кооперативи: 1) Госп. спож. С-ка „Єдність" кзов., Вербів (пов. Підгайці), 2) Щадн. кред. С-ка „Самопоміч" кзоп., Сушиця Рикова, 3) Торг. С-ка „Мета" кзов., Старий Самбір (пов. Самбір), 4) „Самопоміч" кзов., Тернопіль (вул. Пулчерта).

Окрім того видає Дирекція Р. С. У. К. згідно з арт. 5. зновелізованого закону новозаснованим кооперативам посвідки, що „доцільність заснування кооперативи та її господарські заміри, виявлені в статуті, не викликують застережень". Таку посвідку мусить тепер кожна новозаснована кооператива долучити до судового реєстраційного акту. В останньому часі Р. С. У. К. видав такі посвідки отсим кооперативам: 1) кооп. „Любов", Остальці, пов. Теребовля, 2) кооп. „Сила", Кунин, пов. Жовква, 3) кооп. „Будучність", Ванівці, пов. Перемишль, 4) кооп. „Районова Молочарня", Угерці Мінеральні, пов. Лісько, 5) кооп. „Районова Молочарня", Суховоля, пов. Броди, 6) кооп. „Районова Молочарня", Жидичин, пов. Луцьк, 7) кооп. „Ше-Ко", Снятин, 8) кооп. „Основа", Забірці, пов. Грубешів, 9) кооп. „Добробут", Городенка, 10) кооп. „Союз Українок", Львів, 11) кооп. „Наш Труд", Гать, пов. Луцьк, 12) кооп. „Єдність", Городок, пов. Грубешів, 13) кооп. „Піон", Львів, 14) кооп. „Районова Молочарня", Воротнів, пов. Луцьк, 15) кооп. „Татарівка", Рожанка Нижня, пов. Стрий, 16) кооп. „Українська Будучність", Смодне, пов. Косів, 17) кооп. „Гуцульська Різьба", Косів (Москалівка), 18) кооп. „Відродження", Жураки, пов. Надвірна, 19) кооп. „Слава", Кречовичі, пов. Ряшів, 20) кооп. „Жіночий Труд", Косів

В. Л.

Чистка в Греції.

АТЕНИ, 18. 3. ПАТ. Прем. Цалдаріс і ген. Кондиліс рішили хопитись радикальних засобів, щоби привернути внутрішній лад у Греції. Рішення уряду будуть вдержані в рямцях леґальности. Уряд переведе чистку у війську і в адміністрації, скасує сенат та змінить виконну владу. Влада веде слідство у банках, щоб виявити, хто фінансував революцію.

Німеччина приготовляє війну?

МОСКВА, 18. 3. ПАТ. „Правда" звертає увагу на демонстраційну форму німецької ноти та зазначує, що Німеччина готовить війну. Часопис не вірить у мирні запевнення Німеччини.

Наради англійського уряду.

ЛЬОНДОН, 18. 3. ПАТ. У неділю передполуднем зібралася рада міністрів, щоб розглянути положення, яке витворилося наслідком постанови нім. уряду. На засіданні був держ. підсекретар м-ства закордонних справ Ванситарт. Не ухвалили ніякої постанови в справі змін подорожі мін. Саймона до Берліна.

Премієр Мекдональд скликав на понеділок в 11. год. передпол. нараду міністрів для розгляду німецької постанови.

Перші новобранці.

БЕРЛІН, 18. 3. ПАТ. Політичні і дипльоматичні кола є далі під враженням оголошення військової служби. Всеж таки ці кола сподіються, що британські міністри приїдуть до Берліна. Добре поінформовані кола запевняють, що міністерство райхсвери вже цього тижня оголосить виконний розпорядок до закону про загальну військову службу і дня 1. квітня ц. р. відбудеться перший набір новобранців. Військова служба буде тревати один рік. Старші річники підуть тільки на вправи.

Нові податки і скарбові закони.

(З пополудневої наради скарбової комісії сойму в пятницю, 15. III. п. р.).

На пополудневому засіданні скарбової комісії 15. березня ц. р. до чергових справ забрав голос **пос. З. Пеленський**, зясовуючи становище УПР. до поодиноких точок обрад.

ОПОДАТКОВАННЯ ТОВЩІВ.

Український Клюб завсіди в соймі домагався піддержки рільництва та ставив внесення, які мали привести чи то пільгу чи причинитись до розвою хліборобства. На жаль від ряду літ всі наші внесення у цих справах соймова більшість відкидала. Ми вже перед літами домагались віддовження хліборобів, управильнення та зменшення податків, заборони ввозу до краю хліборобських продуктів і т. д., однак, як уже сказано, не находило це зрозуміння у покликаних чинників. Тепер уряд виходить з внеском обложення податками штучних товщів, ввожених із за кордону, як також на штучні товщі, вироблювані в краю з імпортованих сирівців. За цим законом будемо голосувати, бо уважаємо, що цей закон поможе розвиткові хліборобства, а головно продукції масла і хову безріг. Нам, як представникам дрібних хліборобів, котрі, як відомо є головними продуцентами молока і безріг, лежить особливо на серці розвій цієї ділянки хліборобства і тому ідемо ще дальше і будемо голосувати за поправкою, яка домагається підвищення податку з 50 сот., проектованих урядом, на один золотий від кілограма, а це тому, що знаємо як високо поставлена за границею техніка продукції штучних товщів і ці фабриканти напевно зуміють обнизити так ціну, що їм і цей податок не зашкодить і надальше будуть заливати край штучними товщами. Коли уряд рішився піти назустріч хліборобам, то повинно це бути в цілій повноті так, щоби була з цього дійсна користь для хлібороба.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЗИЧКА.

Уряд приходить із законопроектом розписання внутрішньої інвестиційної позички в. 200 міл. Загально уважається цю позичку за корисну, бо вона має служити великим інвестиціям, а тим самим зменшити безробіття й оживити господарське життя. Однак ми, представники українського населення мусимо поставитися до цієї позички негативно, а то з тої причини, що в сенаті п. премієр у своєму експозе, говорячи про інвестиційну позичку сказав, що буде вона ужита на регуляцію західних рік та горішнього бігу Висли. Не згадав премієр ані словом про конечність регуляції східно-карпатських рік, як Білий і Чорний Черемош, Прут, Стрий і т. д., котрі то ріки щорічно виливають і нищать землі українського хлібороба. Ви, панове, нібито дуже любите гуцулів, робите всякі свята, але не хочете памятати про їх дійсні потреби. Гроші і заробітки будуть на заході, а нашого селянина буде змушуватись до безплатних шарваркових робіт. Таксамо будова доріг проектується на заході, на сході дороги також мають будувати безплатно шарварками українські хлібороби. Українець має платити податки і то точно, а коли йде про заробітки, там його нема.

АМНЕСТІЯ ЗА ПОДАТКОВІ НАДУЖИТТЯ.

Від довшого часу говориться і пишеться про амнестію. Однак дочекались ми законопроекту зі сторони уряду такої амнестії, якої найменше сподівались а це амнестії на податкові ошуства. Український нарід у цій амнестії цілком незаінтересований, бо український селянин, ремісник, чи купець платив і платить точно податки, а екзекутори зуміли витягнути з нього все, що лише далося. Український хлібороб, ремісник чи купець не провадить двоякого книговодства. На нього накладається такі податки, що і правильно ведене книговодство не помагає. З цього законопроекту вичувається, що він має послужити великим „рибам", великим капіталістам, про яких ми в останнім часі богато чули і про яких писалось, які то міліонові податкові надужиття вони поробили. Видно, що тих панів набралось спора пачка і хочеться прийти їм з допомогою, щоби вони, як це каже законопроект, по оголошенні амнестійного закону могли прийти до уряду, визнати свої гріхи, а за це буде дарована їм не лише кара, але навіть не вільно буде сказати, хто то був цей грішник.

Всі зложимо „Дар Просвіті" — всі своїми власними силами викуємо кращу долю нації.

ВИБОРИ В КРАЮ.

ВИСЛІД КОМУНАЛЬНИХ ВИБОРІВ У ЧОРТКІВСЬКОМУ ПОВІТІ.

Всіх громадських радних вибрано 984. В тім: українців 481, гр.-кат. 22, поляків 476, німців 4, 1 жид. На 49 громад вибрано українців солтисів 18 і 1 гр.-кат., українців підсолтисів 26. Староство не затвердило з того 4 солтисів і 5 підсолтисів. Остаточно лишилось солтисів українців 13 і 1 накавний та 4 гр.-кат., підсолтисів українців 20 і 1 гр.-кат.

Внесено сім протестів проти виборів за солтисів і підсолтисів, з того узглядинило староство тільки один протест у Криволуці. Крім того внесено 1 відклик до воєвідства проти незатвердження солтиса українця в Угриню, та три карні донесення за надужиття при виборах за солтиса.

ВОЛОСНІ ВИБОРИ:

Волость:	Скількість мандатів взагалі	українців	поляків	німців
Джурин — компроміс	12	3	8	1
Ягольниця II компр.	16	5	11	
Ягольниця місто	12	2	10	
Білобожниця компр.	12	4	8	
Косів вибори	16	6	10	
Улашківці вибори	16	7	9	
Свидова — компр.	12	6	6	
Паушівка — копр.	16	10	6	
Колиндяни — вибори	20	4	16	
Біла — вибори	16	6	10	

Протести проти неправильно переведених виборів внесено за волости: Улашківці, Колиндяни і Біла.

Московська армія готовиться до війни.

(УП — РИҐА.) Московська політика звернула в останніх часах увагу на свої південні границі в напрямку Азії. Ми вже повідомляли про ріжні заходи московського комісаріяту війни, що підготовляє похід на Індію та Малу Азію. Тепер довідуємось, що в місяці лютому ц. р. московська армія на Кавказі влаштувала масовий перехід крізь гори Ельбрус. Все те робиться для вправ військових відділів у боротьбі в гірських умовинах, а також просліджується шляхи будучого наступу. Вправи все є комбіновані. Беруть в них участь частини гірські, кінні, скорострільві і летунські, а де можна, то й моторизовані. Успіхи таких вправ досить значні. У звязку з недавними парадами по цілому Союзі деякі московські полководці повиголошували знаменні промови до поодиноких частин, в яких вказували в першу чергу на значіння кінноти в майбутній війні на вільних степових просторах. Таким зворотом настрою пояснюється теж створення в останньому часі кількох нових кінних частин на території Совітської України. У святочних промовах зазначувалось, що в той час, як в Европі кіннота не є нічим іншим, як піхотою на конях, то в Совітах вона щойно починає розвиватись і буде відгравати в майбутньому ту саму ролю, яку відіграла й в минувшій большевицькій війні. Большевики перейшли до творення окремих кінних армій для спеціяльних завдань і в останніх часах творення таких великих кінних формацій переводять приспішеним темпом.

—o—

Манїфестація в честь погибших німецьких вояків.

БЕРЛІН, 18. 3. ПАТ. Вчора в салі державної опери була велика маніфестація в честь погибших німецьких вояків. На сцені уставили більше як 80 давніх прапорів цісарської армії. Між присутніми було багато військових в одностроях із цісарських часів, м. н. фельдмаршал Макензен і бувш. наслідник престола.

Прийшов і канцлер Гітлер із усім кабінетом і ґенералїцією. Прийшли теж військові аташе в одностроях. Не було французького аташе.

Ґен. Бльомберґ у довшій промові сказав, що німецька армія й нарід не поносять вини за війну та подають своїм колишнім противникам руку до згоди, що мусить основуватися на взаїмній пошані та признанні права до життя й чести всіх народів. Далі підкреслив значіння перемоги Гітлера в 1933 р., коли в особах Гітлера й Гінденбурґа злучилися дві струї, що ріжними шляхами йшли до спільної мети. Цього дня традиція старої армії злучилася зі струєю відродженої нац.-соц. партії. Далі генерал обговорив значіння нового закону. Не зважаючи на програму Німеччини світ мусить погодитися з цим, що Німеччина живе та що мусить мати рівноправність. Німеччина вже ніколи не скапітулює та не підпише трактату, який вязав би її волю, безпеку та право до життя. Німеччина не потребує реваншу, бо на війні здобула собі доволі слави.

Декорували поодинокі ґрупи прапорів Гітлер, Макензен, Ґерінґ, ґен. Фріче й адмірал Редер.

Після декорації канцлер зложив перед памятником Невідомого Вояка величезний вінець. Потім була військова дефіляда, яку відбирав Гітлер. Участь узяло около 10.000 війська. Вперше офіціяльно виступив ряд нових одиниць німецької армії, м. і. старшинські та підстаршинські школи, відділи змоторизованої артилерії, відділи скорострілів на мотоциклях і ін. Дефіляду замикали два військові летунські відділи в сталевих шоломах і з крісами.

Німеччина причинилася до італійсько-югославянського зближення.

ПАРИЖ, 18. 3. ПАТ. В „Інтрансіжан-і" журналіст Тувенен зазначує, що небезпека пангерманізму може лише причинитися до затіснення співпраці між Італією та Малою Антантою для забезпеки спільної оборони. Д'Ормесон у „Фіґаро" пише, що німецькі зброєння такі поважні, що ті, яким Німеччина загрожує посередньо або безпосередньо, відложили на дальший плян справи, які їх ділять. Зрозуміла це Італія та Югославія. Заслужилася в цьому головно Югославія, бо останніми часами була вона предметом завзятої німецької пропаґанди. В Мінхені створили спеціяльний інститут німецької пропаґанди на Югославію. Крім того Німеччина давала Югославії ріжні політичні обітниці, як напр. про зворот Кляґенфурту на випадок здійснення „аншлюсу". Запевняла теж Німеччина Югославію, що не зголиться на реставрацію Габсбурґів.

—o—

Відкликаний зїзд пробоєвих відділів.

БЕРЛІН, 18. 3. ПАТ. Зїзд пробоєвих відділів, який скликали до Берліна на 21. березня ц. р., відкликали. Офіційний комунікат подає як причину занедужання канцлера, який не хотів розчарувати своїх старих товаришів, бо не міг би їх особисто привитати. Після закінчення великої маніфестації в шану поляглих вояків у Берліні, канц. Гітлер вернувся літаком до Мінхену, де його привитала з ентузіязмом юрба народу. Канцлер склав вінок на могилі невідомого вояка і відобрав дефіляду пробоєвих відділів.

Теперішній стан Наукового Т-ва ім. Шевченка та його завдання.

(З приводу Загальних Зборів Т-ва).

У звязку із звичайними Загальними Зборами, що відбудуться в неділю дня 24. березня ц. р., одержали члени НТШ „Хроніку Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові за час від 1. Х. 1932 — 31. XII. 1934“ та „Зіставлення рахунків НТШ“ за 1932-34 рр. Чотири маленькі брошурки висвітлюють стан Т-ва за останнього Виділу, вибраного Загальними Зборами дня 20. листопада 1932 р. Пригадуємо, що ці Збори відбулися під кличем санації Наук. Т-ва, яке захиталося за часів кермування ним передостаннього голови під моральним і матеріяльним оглядом. Цю санацію Т-ва мав перевести Виділ, в якого склад ввійшло 8 членів попереднього Виділу, автім цей останній розпочав її переводити від коли то після уступлення з головства проф. Студинського переняв провід Т-ва теперішній голова Т-ва д-р Володимир Левицький (березень 1932).

Санацію розпочато від редукції видань Т-ва, а далі видатків і персоналу в наукових установах, як в бібліотеці, музеях та Головній Управі. Зокрема рішив Виділ не виплачувати гонорарів співробітникам видань НТШ; це відчули на собі ті, що живуть виключно з пера, а ще більше ті, що живуть на еміграції. Але супроти того, не перестали працювати наукові робітники безкорисно у виданнях Т-ва, які в порівнанні з попередніми роками значно зменшилися. Кошти видань Н. Т. Ш. у 1932-34 рр. виносили 23.496.28 зол.

Видатки на наукові установи бібліотеку та музеї в останніх двох роках з року на рік зменшувалися. Зокрема — як читаємо в „Хроніці“ — Управа бібліотеки не розпоряджала навіть грішми, одержаними за дублети, не могла вона комплетувати бібліотеки пляново літературою з ділянки українознавства. Тому впливи книжок до бібліотеки складалися здебільша з дарів ріжних добродіїв (числом 698) та книжок, одержуваних з ріжних видавництв шляхом обміни за видання Т-ва.

Видатки Головної Управи Н.Т.Ш. та консервація й адміністрація домів Н.Т.Ш. виносила в 1933-34 рр. 32.012.37 зол.

На покриття цих видатків мали служити в першу чергу чинші з домів Н. Т. Ш. при вул. Чарнецького 24 і 26. Але в 1933 р. чинші з дому під ч. 24 ледви покривали видатки на цей дім (податки, вода, адміністрація, консервація); зновуж у 1934 р. приніс цей дім 1.406.09 зол. страти. Тільки дім під ч. 26 дав у 1933-34 рр. 35.471.25 чистого зиску. В дальшу чергу рятували Н.Т.Ш. грошеві підмоги від ріжних інституцій і добродіїв та міністерства в. і о. п., що протягом 1933—1934 рр. виносили — 26.665.20 зол.

Підприємства Т-ва, а саме книгарня, друкарня й переплетня не давали в цих останніх роках доходу на піддержання наукової праці. Навпаки, книгарня Н.Т.Ш. є постійно дефіцитова; її довги з кінцем 1934 р. виносили 90.105.24 зол. Всетаки мимо недобору платня персоналу книгарні (14 осіб) у 1932—34 рр. зростала (виносила разом — 56.257.50 зол.). Друкарня з кінцем 1934 р. виказувала 57.142.56 зол. довгу. Але хоча друкарня дефіцитова, платня дирекції і канцелярійного персоналу друкарні виносила в 1933 р. — 4.455 зол., а в 1934 р. вже 7.020 зол. Переплетня, що виказала в 1932-33 р. — 4.364.24 зол. страти, принесла в 1934 р. ледви 2.906.57 зол. зиску.

З того виходить ясно, що ці підприємства не тільки не дають ніякого доходу Т-ву, але Н. Т.Ш. ще більше задовжується. Щоби скомасувати давніші довги Виділ НТШ. затягнув дві більші позички, обтяжуючи камениці при вул. Чарнецького ч. 24 і 26. З позичених грошей Виділ Н.Т.Ш. ужив 1500 долярів на сплату довгу книгарні.

З того всього бачимо, що матеріяльний стан Наук. Т-ва ім. Шевченка погіршується не задля видатків на наукові цілі, тільки задля дефіцитового стану підприємств. Завдання Н.Т.Ш. є плекати науку, головно українознавство. Важливість цього завдання при сучасному стані Укр. Академії Наук у Києві повинно зрозуміти все західно-українське громадянство, яке досі для справ Н. Т. Ш. є зовсім байдуже. Байдуже до тієї міри, що навіть не всі члени Н. Т. Ш. почуваються до обовязку заплатити у свій час членську вкладку (10 зол. річно), яка для деяких матеріяльно добре ситуованих членів приносить таку втрату в грошах, скільки для пересічного громадянина недільний 10-сотиковий даток під церквою на добродійні цілі.

Верхівка нашого народу повинна здавати собі ясно справу, яку ролю відограє плекання рідної науки в змаганнях нації. Про це не треба й писати. Тому і наші економічні установи повинні прийти з допомогою Н. Т. Ш. науковій роботі, якаб підсилювала українське громадянство в його національних змаганнях.

Землетрус.

ТЕГЕРАН, 18. 3. ПАТ. У північно-східній Персії відчули сильний землетрус, наслідком якого м. і. завалився новий тунель на залізничому шляху Абасабад. Згинуло 20 осіб, кільканадцять було ранених.

Пісок засипав великі простори.

НЮ ЙОРК, 18. 3. ПАТ. У середущих і західних стейтах лютувала хуртовина, що засипала піском великі простори краю. Залізничі шляхи вкрила верства піску, груба на 60 цм., а це спричинило багато катастроф, в яких згинуло кільканадцять людей.

†

Володимира з Пасецьких
РАДЗИКЕВИЧ
удова по священику по довгій, тяжкій недузі відійшла у вічність після принятя Найсвятіших Тайн 17 березня в 72 р. життя. Похоронний обряд відбудеться в четвер, дня 21. березня в 10 год. у Вишенці Великій.

Болехівщина висловлює довіря Українській Парляментарній Репрезентації.

Дня 11. березня ц. р. голова Пов. Нар. Комітету *о. крил. Сухий* скликав нараду делеґатів громад болехівської округи. Були заступлені всі громади під проводом нашого духовенства. Наради мали надзвичайно поважний характер і відчувалося, що всі наші громадяни розуміють вагу хвилини. На провідника зборів вибрано о. *Штайдена* з Лисевич, секретарював гром. *Юрій Левицький*, реферат про наше положення, а також звіт з буджетової сесії сойму виголосив пос. *Дмитро Великанович.*

По рефераті розвинулась дискусія, в якій промовляли: Голинський Дмитро, що торкнувся справи териристичної акції і дальше порушив справу сторонничої поведінки податкових екзекуторів, нелеґального накладання на людей коштів за доручення візвання, доказуючи, що є випадки, де наш селянин має морґ поля, зложений з 4-ох парцель та на кожну парцелю дають йому окреме візвання заплачення податку і стягають за кожне візвання 1.50 зол., так, що нераз за 50 сот. податку платять люди по 6 зол. і більше за самі екзекуційні візвання. О. Кость Левицький, парох з Гозієва, порушив справу волокитства ріжних типів у характері безробітних по наших селах, які погрозами вимушують на наших громадянах для себе грошеві жертви. Промовець жалувався також на утруднення адміністраційних чинників, які не дають згоди по селах на театральні вистави. О. Штайден, парох з Лисевич, ствердив, що українських громадян примушувано до некорисних компромісів при недавніх громадських виборах. Токар Юрко із Сукіля жалувався, що влада настановляє занадто велике число до виконування нічних варт по громадах, через що цей громадський обовязок стає дуже докучливим. Нарікав теж, що управа державного ліса на тамошньому тере і не хоче платити відшкодування за сіно, яке зїдають олені на полі і за шкоди, які роблять дики. Пригадав теж, що влада не приняла нікого з наших людей на писарський курс, а в їх громаді громадською писаркою є від довшого часу жидівка. О. Бордуляк Віктор, парох з Бубнища, обговорив наше положення та запитав про вигляди для нас при будучих виборах до сойму. Громадянин Сімків Тарас забрав слово до справ, порушених у рефераті та зголосив резолюції, які доповнив о. Сухий. Гром. Василишин Йосиф та о. Штайден жалувались на поведінку поліції з Моршина, яка в 1934. р. під час забави нашої молоді в читальні „Просвіти“ перевела ревізію, після якої деякі хлопці дуже потерпіли. Гошовський Петро з Ростічки жалувався, що Повітова Рада утруднює ужиткування громадського ліса і згодилася на відступлення громадянам дерева до особистого вжитку щойно тоді, коли громада заплатила повітовому лісовому надзорові 8.000 зол. за зладження господарського шляху в лісі. Нарікав також на поведення членів місцевого „Стшельца“, які його побили.

У ріжних справах адміністраційно-правної натури промовляли ще громадяни: Попадинець Дмитро із Деревача, Косило Василь і Юрків Микола З Бубнища, який жалувався, що від грудня у них стоїть зачинена школа, а люди мучаться вартою довкола тої школи. Михайлега Дмитро з Тисова нарікав знову, що управа державного ліса переслідує людей за недоконану крадіж дерева, яке вони купують леґально і вивозять до міста на продаж. Подає назвища людей, від яких неправно забрано дерево та ще й побито, а саме Федора Сеньґуриша, Василя Пукаса й ін. Жалувалися також промовці на невиконування сервітутових обовязків управою державних лісів і на утруднювання людям користати з тих сервітутів.

На всі питання давав відповіди пос. Великанович. При кінці ухвалено ось-які резолюції:

1) Повітовий Народній Комітет УНДО в Болехові на зборах дня 11. березня ц. р. при участи представників усіх громад болехівського судового повіту ствержує, що лиш Українська Парляментарна Репрезентація, вибрана сотнями тисяч голосів українських селян, робітників та інтеліґентів серед тяжких відносин 1930. р., покликана репрезентувати український нарід у Польщі і ніхто не може їй того права квестіонувати;

2) Висловлює Українській Парляментарній Репрезентації УНДО повне довіря, подяку та признання за їх дотеперішню діяльність, за оборону чести, гідности та прав українського народу;

3) Висказує своє повне довіря і подяку за невтомну працю представникові своєї округи, послові Великановичеві.

На цьому наради покінчено. По нарадах ще довго розмовляли поодинокі громадяни з пос. Великановичем у їх особистих справах та діставали потрібні інформації.

Анґлія не хоче нарад із Францією.

Після наради анґл. кабінету зявився в анґл. м-стві законд. справ французький шарже д' афер Камбон і предложив відбути спільну нараду. В офіціяльних колах Льондону думають, що такі наради тепер не на часі й моглиб спричинити лише проволоку. Анґлійський уряд мусить поробити заходи негайно з власної ініціятиви.

Бельґійський міністр про німецьку постанову.

БРЮСЕЛЬ, 18. 3. ПАТ. Аґенція „Бельґа“ принесла заяву міністра закордонних справ Гіманса про останню постанову Німеччини. Це поважна подія — говорив Гіманс — і може знищити старання, пороблені в Римі та Льондоні для закріплення мира. Великі держави повинні нарадитися. Оборона мира вимагає одноцушної акції. Ми обговорили це положення з французькими міністрами, а французький уряд оцінює його холоднокровно. Бельґія вдержуватиме тісні взаємини з великими державами.

Пробоєві відділи і Штальгельм істнуватимуть далі.

БЕРЛІН, 18. 3. ПАТ Поінформовані кола пишуть, що пробоєві відділи Штальгельм і [illegible] дри праці істнуватимуть далі.

Чому в Городеччині є застій на культурно-освітній ділянці?

(Стаття надіслана.)

Дня 4. березня ц. р. відбулися в Городку звичайні Загальні Збори Філії „Просвіти“. Звіт з діяльности Виділу Філії за 1934. р., відчитаний п. Цапком як секретарем Виділу, був такий цікавий і характеристичний своїм змістом, що варто його подати до відома загалу громадянства, для характеристики відносин на освітній ділянці в городецькім повіті.

Рік 1934. належить до найтяжчих років праці Філії в повоєннім часі. Відомо, що городецький повіт, як підльвівська околиця, є тереном завзятої боротьби відомих чинників за національний характер околиці. Ці чинники не перебирають у засобах, щоб тільки цій околиці надати вигляд якщо не зовсім польський, то бодай з „домішком польском“. Найтяжче відчула ту боротьбу освітня ділянка, може власне тому, що була організаційно найсильніша.

Вибраний на минулорічних Загальних Зборах Виділ Філії урядував у компләті всього неповних 4 місяці. Склад Виділу, його ініціятивна й організаційна здібність та охота до праці давали запоруку, що праця його буде поведена як слід. Але сталось зовсім інакше. Вже в останніх днях травня і першій половині червня 1934. р. відчулося, що культурні „конкуренти“ розпочали боротьбу повною парою. Почалась гостра нагінка на читальні в повіті, як також на Виділ Філії в Городку. Закидалось усім ріжнородну протистатутову діяльність і всяку „вивротову акцію“. За 2 тільки тижні завішено в діяльности 6 читалень у повіті і розвязано 3 сокільські гнізда (останні!). Причини розвязування були ріжні. Там члени читальні уладили якусь панахиду (?), там брали участь у поході на цвинтар, або упорядковували могили українських стрільців у часі Зелених Свят, там знову уладжували відчити і сходини членів без дозволу влади (були то звичайні сходини членів з рефератом делегата Філії), а вже найоригінальніші причини подали в одній читальні, а саме, що члени читальні носять протидержавні убрання (звичайні „рейтки“ і попеляті блюзки) та відбувають військові вправи (бавилися в „жабку“). В Городку завісили читальню тому, що член контр. комісії інж. П. „зложив вінці“ на могили українських стрільців. Все це *факти*, які говорять самі за себе.

Виділ Філії в Городку відбув у цій справі окреме засідання й ухвалив вислати до місцевого старости делегацію, зложену з 2 членів Виділу, пп. радника Сухого й адв. Карачевського, члена контр. комісії о. декана Роздольського і по одному дел. від кожної розвязаної читальні. Успіх делегації був той, що влада хвилево припинила завішування читалень, але страх, який огорнув усіх просвітян в повіті, стримав на довший час їх роботу. Тут і там ще хтось відважувався скликати якусь пробу хору (навіть церковного), або сходини членів, але зараз-же стрічався з гострою забороною та осторогою з відповідної сторони.

Відвернувши свою увагу від читалень у повіті, „суперники“ перейшли до наступу на філію. І так дня 17. 6. 1934. арештовано голову Філії інж. Романа Паламарчука, як також урядовця Філії п. Калиневича та майже цілу відчитово-освітню секцію в складі 9 членів (переважно студентів). Крім цього арештовано в повіті більшу скількість селян-освітників — і майже всіх відставили до вязниці у Львові.

Праця в Городку і в повіті зовсім припинилась. Залишені на волі члени Виділу з острахом чекали, що і їх може стрінути та сама доля, тому обмежились лиш до оборонної акції в формі висилування до влади всякого роду рекурсів, петицій, інтервенцій, просьб і т. п. Такий стан тревав ціле літо 1934. р. до кінця серпня.

Відношення влади до нашої освітньої праці не змінилось навіть тоді, коли вернулися зі слідчої вязниці голова п. Паламарчук, урядовець Калиневич та деякі члени відчитової секції, хоч слідство проти всіх припинено і нікому не доказано найменшої вини. Влада виразно заборонила всім бувшим арештованим займатися будьякою громадянською роботою, а голові Філії п. Паламарчукові наказано зрезиґнувати з головства. Урядовцеві крім цього заборонено виїздити на села, навіть до люстрацій читалень. Двох членів відчитової секції й одного голову читальні (з котрих один був навіть заступником члена Виділу Філії) відставлено до Берези Картуської.

Колиж провід Виділу Філії обняв заст. голови п. радн. Сухий, все одно, і тоді не вдалося назад пустити наладженого просвітянського апарату. Хоч всі завішені читальні внаслідок рекурсів та особистих заходів членів Виділу вдалося відновити, але життя в них не йшло вже так, як повинно би йти. Люди на місцях почали відсуватись від громадянської та освітньої праці. Багатьом закрутили голову громадські вибори, а рожеві горохкопи „радництва“ і „війтівства“ спонукали декого не займатися „політикою“ в читальні... Цьогорічний „Дар Просвіти“, який не приніс навіть 40 прц. наложеного централею контингенту на повіт, є яскравим річевим доказом повищого твердження. А вже найстрашнішим ворогом всякого культурного і громадянського розвитку став „славний алькоголь“, зокрема денатурат, що масовим пиянством огорнув городецький повіт і до решти здеморалізував та розложив уми й так малосвідомих селянських мас. Закралась деморалізація навіть між виділи читалень, які місцями почали отверто виявляти непослух Виділові Філії, і то в досить грубій формі. Виділ Філії „Просвіти“, частинно здекомплетований, не міг як слід протиставитись тому всьому, бо по відході голови п. Паламарчука почалися внутрі Виділу тертя і непорозуміння (чисто особистого характеру), які довели до того, що й заст. голови п. радн. Сухий також мусів зрезиґнувати зі свого становища.

Настало формальне і фактичне „безголовя“, з яким рештки Виділу Філії прийшли перед Загальні Збори дня 4. III. ц. р. Правда, збори були численні і досить „цікаві“, але хід зборів, ялова і нерічева дискусія по звітах, а головно майже ніяке зацікавлення найактуальнішими болячками „Просвіти“ — навівають сумнів, що і по Зборах ліпше не буде. Сумнів цей поглиблює ще склад нововибраного Виділу, який ледви зможе усунути просвітянський хаос у городецькім повіті. Але дай Боже, щоб ми помилялись!

Старий просвітянин.

З відчитової салі.

Д-Р М. ДРАҐАН: „ЕКСПРЕСІОНІЗМ, ДАДАЇЗМ, АБСОЛЮТНЕ МИСТЕЦТВО“. (Заходом Українського Т-ва Прихильників Мистецтва й АНУМ. Саля „Української Бесіди“, 16-го III., год. 6. веч.)

Прелеґент, розясняючи теоретично і на знимках деякі нові напрямки в мистецтві, вийшов від факту, що мистецтво не обмежується відтворюванням природи, а перетворює її матеріял. Перетвір матеріялу не є метою мистецтва, але засобом, щоб завдяки ньому висловити щось такого, чого природа сама в собі не має.

Вже імпресіоністи клали головну вагу на зоровий матеріял, без домішки понять. Тема вже перестала бути в них головним елементом картини; не треба було картини передумувати, тільки насолоджуватись нею змислово. Коли перше місце заняла техніка і мистці довели ці технічні засоби до майстерности, треба було шукати нових шляхів для розвитку мистецтва.

Експресіонізм найшов такий один новий шлях. Коли попереднє мистецтво виходило від предмету, від природи, нове поклало головну ваґу на людині, від якої верталось у напрямку природи. Тимсамим підкреслював цей новий напрямок духові потреби мистця. До голосу прийшли підсвідомі елементи, незясовані переживання, яких знарядням став мистець. Мистець не висловлює тут безпосередньо те, що бачить, а натякає. Експресіоністичні твори не можна оглядати очима або аналізувати розумово, але треба розбудувати в собі стан контемпляції, щоб твір сприйняти. У неодному пункті такі твори завертають до творів дітей або первісних народів.

Назва „експресіонізм“ вказує вже на те, що на перше місце покладений тут „вираз“, „передача“, а не предмет. Мистець відповідним добором барв, ліній, рисунком викликує настрої, які не істнують на вид образів природи.

Найкрайнішими експресіоністами є представники т. зв. абсолютного мистецтва, якого творцем є В. Кандінський. У своїх картинах вони мають за мету головно витратити свою творчу енерґію, а глядач стає перед ними як перед картою незнаної країни. Спроба наслідувати в малярстві музику завела цей напрямок у сліпу вулицю. У таку саму вулицю зайшов теж дадаїзм, що взяв собі за зразок примітивні вислови дітей так, начеб перед ними не істнувало ніяке мистецтво.

Характеристична риса цих модерних напрямків у тому, що вони привязують велику вагу до ріжних теорій і хотять основувати творчість на нових ідеях. Експресіоністи хотять дати вислів своїм субєктивним почуванням, але водночас хотять вказати нам на можливість нового підходу до всіх фізичних явищ нашого світа. Наслідком цього пересувають вони всі перспективи і дотеперішні засоби передачі того, що сприймають наші змисли.

ДМИТРО КУЗИК: „СТУДЕНТСЬКЕ ЖИТТЯ ЗА ОСТАННІ РОКИ“. (Заходом Т-ва „Основа“, 16-го III. 7. год. веч.)

Вихідною точкою для референта було скасування бойкоту високих польських шкіл дня 10 травня 1925. р. Наплив українського студентства оживив діяльність самодопомогової організації українських студентів львівського університету „Студентської Громади“. Одночасно пішла завзяті змагання за впливи в цій орґанізації між двома течіями: націоналістами і комуністами, які закінчились у 1927 р. перемогою націоналістів. Ціле життя сконцентрувалось в „Академічному Домі“. В тому теж році повстало Товариство Прихильників Освіти, яке розвинуло під головуванням през. В. Децикевича широку допомогову акцію для бідних студентів. Почалась наладнувати співпраця між старшим громадянством і студентством у цьому напрямі. Надійшов 1928. р., який врізався глибоко в память цілому студентству і громадянству — погром і знищення Академічного Дому польськими студентами. Ця подія ще більше обєднала студентів. Велике віче студентів вибрало свою Екзекутиву з широкими правами, яку розбила по трьох місяцях ґрупа націоналістичної молоді. Другим ударом для студентів було розвязання „Студентської Громади“. Ціле зорґанізоване життя студентства згуртувалось у секціях Т. П. О. Одначе співпраця зі старшим громадянством і одноцілий фронт усіх студентів став заломлюватись. Дійсною причиною цього розбиття було намагання непримиримих студентів (як дотепно їх назвали на одному вічу „105 прц. націоналістами“, охрещуючи менше загонистих „95 прц. націоналістами“, „теж націоналістами“ і т. д.), захопити провід у свої руки в усіх студентських товариствах, як в „Основі“, „Медичній Громаді“ і т. д. Звідтіля теж підвищений тон і гострі напади на голову Т. П. О. през. В. Децикевича за його, мовляв, опортунізм. Цей стан кипіння між студентством тягнувся до 1933. р., коли непримиримі націоналісти захопили у свої руки студентську репрезентацію, провідний орган цілого українського студентства у Польщі. Наверх він виявився гостро-неґативним становищем цієї репрезентації до релігійно-національного свята „Українська Молодь Христові“ і виключенням т-ва студентів-католиків „Обнова“ зпоміж своїх членів. У слід за цим диковинним рішенням пішов теж ЦЕСУС. Далі професійний орган студентства „Студентський Шлях“ перейшов теж на ідеольоґічний орган цієї ґрупи студентства, затрачуючи свій первісний характер. Ця неперебірчива боротьба з „опозицією“ довела до занепаду життя не тільки по студентських організаціях, але в першу черґу активности студентства у громадянській праці на культурно-освітній і кооперативно-економічній ділянці нашого національного життя. До дрібної, важкої праці по читальнях „Просвіти“, кружках „Рідної Школи“, „Сільського Господаря“ та пропаґанди кооперативної ідеї ставиться провід студентства в найкращому випадку байдуже, в дійсності вороже. Своє неробство оправдують тим, що централі культурно-освітніх і кооперативно-економічних установ опинилися в руках „опортуністів“, „уґодовців“ і т. д.

Неперебірчива акція проти старшого громадянства в Т. П. О. довела до уступлення през. В. Децикевича з головства Т. П. О., а в слід за тим до зменшення матеріяльної допомоги бідним сту-

дентам. Ця тактика довела до розвязання Т. П. О., призначення урядового комісаря з вирішним голосом до управи „Академічним Домом" і занебання цілого студентського життя.

Прелеґент подав теж характеристичні риси націоналістичного світогляду студентства. До позитивних рис зачислив посвяту і любов батьківщини, до неґативних: апольоґію безумства, непависти, аморальности (арґумент дяґука) і легковаження релігійного чинника. Ці неґативні риси найкраще характеризують непростимі промахи і тактичні помилки націоналістичної молоді, які відбилися тяжко на цілому студентському житті. В імя здорового розвитку молодого покоління прелеґент запропонував оперти оздоровлення цілого життя на таких трьох засадах: на свободі думки і терпимости до провідників, на співжитті зі старшим громадянством і на засвоюванні студентами таких принципів, які залишились би їм як провідні лінії на все життя.

Після реферату виявилася жива дискусія, яка тягнулася понад три години. Кількох студентів безпощадно критикувало студентську репрезентацію та їхніх прихильників. І цікаво, що в обороні репрезентації та її тактики виступили тільки два студенти, не вчисляючи сюди виступу третього, який просив не дискутувати, бо члени студентської репрезентації здебільша перебувають у концентраційнім таборі і тому не можуть боронитись. В дискусії забрав теж голос інс. В. Кузьмович, який спростувавши два факти з терену „Рідної Школи", вказав на першопричини помилок націоналістичного руху. Подані ним факти про знищення нашої середнешкільної молоді, омотаної сіттями конфідентів і провокаторів, зробили пригноблююче враження на присутніх. З поміж старших забрав голос теж ред. Дм. Паліїв, погоджуючись з прелеґентом, висунув свою тезу, що старше громадянство може мати такі погляди, які мають молоді люди і навпаки.

Дискусія була така цікава і заторкнула таку цікаву справу як оздоровлення студентства, що до цієї теми ще вернемося.

Німеччина не хоче війни, тільки пошани.

ІНТЕРВЮ КАНЦ. ҐІТЛЕРА.

ЛЬОНДОН, 18. 3. ПАТ. Спеціяльному кореспондентові „Дейлі Мейль" Прайсові канц. Ґітлер заявив учора у Мінхені, що Німеччина не хоче війни, тільки пошани. Німецька нація не могла стерпіти ганебних обмежень версайського трактату. І тому німці ніколи не перестануть дякувати за те, що я звільнив їх від тих обмежень. Німецька нація є великим народом і тому не заслужила на обмеження, яке відчуває. Радіє, що звільнилась від цього пониження. Ця радість не скриває в собі бажання напасти на когонебудь і не збільшує небезпеки війни. На питання, чи Німеччина годиться переговорювати з В. Британією і Францією згідно зі своєю нотою з дня 15. лютого ц. р. Ґітлер відповів: Привернення Німеччині авторитету у справі зброєнь привернуло нарушену суверенність великої держави. Нерозумно було би здогадуватися, що держава, яка здобула свою суверенність буде більше відтягатися від переговорів ніж держава з обмеженою суверенністю. Навпаки. Німеччина є вповні суверенною державою і тому готова переговорювати з іншими суверенними державами. На питання, чи Німеччина признає територіяльні обмеження версайського трактату канц. Ґітлер відповів: Німецький уряд здає собі справу, що зміни територіяльних постанов версайського трактату не можна осягнути односторонніми рішеннями.

—о—

Провідники грецького повстання в Італії.

АТЕНИ, 18. 3. ПАТ. Провідники грецьких повстанців, які з Венізельосом висіли на острові Родос, відїхали до Італії.

Вечір у честь Тараса Шевченка.

(У фаховій ґімназії СС. Василіянок).

Скромним, дуже дбайливо приготованим вечором ушанували в неділю учениці фахової ґімназії СС. Василіянок память Т. Шевченка. Вечір зачали два дівочі хори „Заповітом" Вербицького, що був колись мабуть першим поклоном Галицької Землі великому Кобзареві. Відповідну промову виголосила уч. Іванів, кладучи особливий натиск на преважний вплив Шевченка в історії розбудження галицьких українців з довгого сну й мертвоти у 60-их роках.

Вокальні продукції цеї школи мають свою добре заслужену марку. Ця школа має багато дівчат вивінуваних справді прегарними голосами. Є між ними й такі, що варто би їх дати на „фахову" співацьку освіту, а булиб колись зорями чи на концертовій естраді чи на сцені. Така напр. Богонович має голос з дуже шляхотним тембром, вже навіть виробляний. Нема в нас меценатів, щоби заопікувалися такою дівчиною; можеб так Музичне Товариство Лисенка спромоглося на жест. Адже у сусідів таким скарбом певно заопікувались би. Хори „Плавай, плавай" (справді вдатний твір Кудрика), терцет Людкевича „Баркароля", йогож „Ой на горі", Лисенка-Гайворонського „Ой стрічечка до стрічечки" та Вагнера „Прялка" (з „Голендра скитальця") випали добре. Слід би більше звертати увагу на динаміку, щоб їм надати більше витончення, фінезії.

Соля скрипкове й фортепянове дуже похвально свідчили про таланти молодих виконавниць.

П-на Богонович відспівала дві дуже гарні пісні Я. Лопатинського й Гайворонського „Чічка".

Поневолі насунулася мені гадка, чому в нас на концертах ніколи не виконується пісень Лопатинського. Адже знаю, що у Відні співають їх з німецьким текстом. залюбки співала їх все Сальомея Крушельницька. Програму доповнила вдатна декламація уч. Д. Адріянович.

Свято покінчилося відспіванням національного гимну.

Ст. Ча-цький.

Засідання британійського кабінету.

ЛЬОНДОН, 18. 3. ПАТ. Нині в год. 10 передполуднем почалось засідання британійського кабінету.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Китайський уряд вислав меморіял з протестом проти продажі східно-китайської залізниці до урядів В. Британії, Злучених Держав, Франції, Японії, Італії, Голяндії і Бельгії. Цю продажу уважає Китай нелеґальною.

— Абісинський уряд надіслав до секретаріяту Ліґи Націй ноту з повідомленням, що переговори з Італією розбились і прохає, щоб Ліґа Націй розглянула конфлікт з Італією.

— Колишній премієр Бетлен виголосив у Надь Каніса промову, в якій гостро виступив проти прем. Ґембеша.

Із судової салі.

ЗА ПЕРЕХОВУВАННЯ НЕЛЕҐАЛЬНИХ ВИДАНЬ І ЗБРОЇ.

У четвер 14. березня ц. р. перед судом присяглих у Бережанах відбулася розправа двох селян 26-літнього Михайла Василькова і 23-літнього Михайла Ґоя зі села Руди пов. Рогатин за переховування нелеґальних видань ОУН і 34 крісових набоїв.

Прокуратор основує акт обвинувачення на зізнаннях безробітного Марка Натини або Касіля, який впросився дня 8. вересня 1934 р. до господаря Теодора Ґоя на ніч. Вранці схопився і побіг до Рогатина, де передав у повітовій поліції Сурму та відозви ОУН, заявляючи, що ці папери витягнув з кишені куртки Михайла Ґоя.

Поліція негайно арештувала підс. М. Ґоя а згодом підс. М. Василькова, в якого при ревізії найшла 34 крісових набоїв.

Підсудні заперечили свою вину. Поліційні свідки зізнавали згідно з актом обвинувачення. По переслуханні св. Теодора Ґоя і Анни Ґой трибунал допустив внески оборонців д-ра В. Бемка і д-ра М. Західного та відложив розправу до 24. березня ц. р., щоби поліція могла знайти Натину.

НОВИНКИ

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів,** Хорущини 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 50-100

— **ВШ. Клієнтам фірми О. Онисько** — при вул. Галицька 20, — подається до ласк. відома, що склад порцеляни і скла по найдешевших конкуренційних цінах під фірмою „Кераміка", Руська 18 — є під управою О. Ониська і поручається ВШ. Громадянству. Просимо памятати: вул. Руська 18, напроти входу до Усп. Церкви. 1053 9—10

— **Найкращі лиси,** пелеринки, краватки виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, Капітульна 3. Журнали на 1936 р. надійшли.

— **Першорядне фризієрське і косметичне заведення для Пань і Панів Т. Кутковського** Сикстуська 14. Тел. 106-88. 1119 3-15

— **Приїзд В. Масютина.** До Львова приїздить у пятницю 22. ц. м. знаменитий український мистець Василь Масютин. Пробуде він у Львові кілька місяців і виконає серію портретів.

— **Відчит про українську різьбу.** Т-во Прихильників Українського Мистецтва і А.Н.У.М. улаштовують у суботу 23. III. в год. 6. пополудне черговий відчит п. н. „Українська різьба", який виголосить мист. Павло Ковжун. Відчит буде ілюстрований старими, новими і найновішими різьбами українських майстрів.

— **Українська Студентська Громада у Варшаві** відбула 10. III. ц. р. звичайні Загальні Збори у власній домівці при вул. Чацького 10 м. 18. Вибрано нову Управу Товариства, до якої ввійшли: Козицький Іван — голова, Войтович Во... — заст. голови, Вітошинський Борис — секретар, Ціханський Вол. — скарбник, Магденко Василь — бібліотекар. Заступники: Сойко І., Стефанський Л. Всі письма до У. С. Г. слати на поштову адресу: Варшава 1, скр. п. 625.

— **Волиняки памятають про Рідну Школу.** Хоча адміністраційна влада не дозволила заснувати на Волині ніодного Кружка Рідної Школи, ніодної рідношкільної установи, всеж таки ширші брати волиняки, свідомі того, яке велике значення для українського народу має Рідна Школа і яку велику веде вона працю. Тому, хоча відділені від Галичини „сокальським кордоном", всеж таки памятають про Рідну Школу. Бувають тут і там ще неосвідомлені одиниці, але таких випадків чимраз менше. В селі Кустині на Рівенщині було весілля у п. Степана Данильчука. Тоді громадянин Платон Новицький

і Мажр Федюра піднесли думку, щоби гості жертвували по кілька сотиків на Рідну Школу. Проти цього виступив вправді Степан Федо... рась, але його ніхто не слухав. Аж встав о. пароx Стефанович, що був на весіллі, сказав гарну промову до людей, вияснив велику вагу Рідної Школи та заохотив до жертв. Добре слово о. пароха впало на плодючу ниву і весільні гості зібрали між собою вправді небагато, бо 4 зол. 10 сот., але зі широго серця і ті гроші п. Никанас Федюра переслав до Головної Управи Рідної Школи у Львові. Нехай це стане гарним прикладом для інших.

— **Шевченкіяна.** „Вісті" сповіщають, що Всеукраїнський Інститут Шевченкознавства придбав і виготовив до видання низку незнаних чи малознаних документів самого Шевченка та про Шевченка. Особливе значіння має лист Шевченка до Забитковського, що ілюструє відношення поета до царського режіму по повороті з заслання. Лист цей найшли в Тифлісі. Інститут дістав ще спомини Сердюка, в яких згадується, як у 1859 р. діти кріпаків, у тім числі і Сердюк, зустріли поета в с. Молихи на Лубенщині. Знайдено ще кілька оригінальних малюнків Шевченка, в тім числі: „Діти кн. Репніна", „І. Ф. Блерберг" (дружина квартирмайстра оренбурської військової округи), „Портрет незнайомої". Шість образів придбано від московського музею мистецтв, в тім числі „У циганки", „Портрет Гоголя", що ще ніде не репродуковані. Від уральського музею придбано незнаний ще портрет Савіча кисти Шевченка.

— **Лікарські специфіки подешевіють.** Департамент здоровля в міністерстві суспільної опіки рішив обнизити ціни всіх лікарських специфіків. Ціни мають бути ідентичні з цінами, які брала би аптика, якби специфік був виконуваний на замовлення на основі рецепти й аптикарської тарифи. Фірми, які не приймуть нових цін, понесуть відповідальність аж до втрати концесії.

— **Літня пора в торговлі.** З 1. квітня введуть літню пору в торговлі для крамниць, що продають прохолоджуючі напитки, овочі та солодощі. Крамниці можуть бути відчинені до год. 23. вночі. Час цей обовязуватиме до 1. жовтня. Пільга ця буде торкатися лише згаданих крамниць і поліція буде строго контролювати.

— **Присуд на комуністів.** Трибунал присяжних суддів у Львові засудив після 3-тижневої розправи студента Адольфа Бромберґа на 3 і пів року, а Дору Фрайд на 3 роки вязниці за комуністичну діяльність.

— **Розправа проти команданта поліційної станиці за надужиття.** Апеляційний суд у Львові розглядає справу команданта поліційного постерунку в Бродах Н. Вісневського, обвинуваченого в ріжних надужиттях. Так нпр., як після крадежі в адвоката д-ра Жовнірчука переведи ревізію в Емілії Ратайчук і найшли там 200 долярів і 47 золотих монет, командант Вісневський написав у протоколі, що найшли в Ратайчукової лише 150 дол. і 26 монет, а решту забрав собі. Вісневський вдержував теж звязки з пачкарями. В рапортах до своєї влади подавав меншу скількість найдених перепачкованих річей. За це діставав від пачкарів хабарі. Окр. суд у Золочеві засудив був Вісневського на півтретя року. Засуджений відкликався до апеляційного суду.

— **Засудили службовця.** Львівський суд розглядав справу службовця магістрату в Бібрці Як. Альвайля, обвинуваченого в тому, що старався вимантити від жінки ґінекольоґа д-ра Швіґера 400 зол. задля підкупства службовця поліції Годовського та в інших обманствах і надужиттях. Засудили Альвайля на 20 місяців безоглядної вязниці.

— **Пожежі.** В Сокалі згоріли два доми Василя Прокоповича і Маріяна Ґузика. — В Лещкові і Ульвівку пов. Сокаль згоріли дві загороди з причини необережности з вогнем.

— **Краєва хроніка.** В селі Зеленій пов. Коломия згоріла залишена в хаті без опіки 2-літня дитина, якої одіж занялася від свічки. — Крізь Снятин поїхала на днях до Палестини група жидівських емігрантів, зложена із 490 осіб. — В селі Стоділках пов. Городок ствержено кілька випадків плямистого тифу. — В лісі біля села Піски під Щирцем хтось стріляв до ґаєвого Мих. Рогошевського, ранячи його в руку. —

— **На міжнародньому скрипкарському конкурсі у Варшаві** першу нагороду президента польської республики (5.000 зол.) одержала 15-літня французка панна Неве. Другу нагороду міністра освіти (4.000 зол.) призначено Давидові Ойстрех (Совіти), третю (2.500 зол.) англійському громадянинові Генрі Тимянка, четверту (2.000 зол.) 11-літньому Ґуставові Гольдштайн (Совіти), пяту (2.000 зол.) Зверкові Шпілер (Югославія), шесту Люізі Сардо (Італія). Панна Неве одержала крім того нагороду французького уряду 1.000 франків.

— **Спроневірив 50.000 зол.** В Радомі арештовано урядовця магістрату Францішка Квочинського за спроневірення 50.000 зол. Квочинський виставляв квітарі для шпиталів і сам їх особисто доручував. Одержавши готівку, яка впливала за лічення хорих, забирав квітарі назад і нищив їх, не вписуючи до касових книг одержаних грошей, які ховав до власної кишені. Так урядував кілька літ, аж контроля викрила його зловживання.

— **Що варта жінка.** В місцевости Шубін біля Познаня залізничий емерит Одзебко довідався, що його жінка, молодша від нього на 15 літ, його зраджує. Не надумуючись довго, пішов до її приятеля, власника рільного господарства і заявив, що згодиться на розвід з жінкою, якщо дістане від нього 2.000 зол. і дві корови. На другий день емерит одержав бажану суму, а на його загороду пригнано дві корови, після чого пані Одзебкова перенеслася до свого приятеля.

— **Колгоспний устав по українськи.** Державне видавництво у Києві видає по наказу Сталіна новоухвалений сталінський колгоспний устав. Московська преса повідомляє, що той устав мають видати й в інших мовах для всіх „національних меншостей" на Україні. Устав зветься офіціяльно сталінським.

— **Москва зрівнюється з Европою.** В Москві почали велику пропаґанду за тим, щоби москалі голились та бодай своїм зверхнім виглядом нагадували культурний світ. Ця пропаґанда є продовженням попередніх потягнень совітського уряду, який дозволив навіть створити кілька танечних льокалів і барів у Москві, щоби чужинцям здавалось, що вони не в Москві а в Парижі. Рівночасно йде пропаґанда за фраками та смокінґами. Московські кравці вже позабували, як фраки та смокінґи виглядають, отже мусять наново учитись шити ці „буржуазние предразсудки", як дотепер говорилось. З голенням не така проста справа, бо нема бритов та вістр до машинок до голення. Індустрія що правда випускає їх дуже багато на ринок, але всі вони такі, що до всього іншого можна їх вживати, лише не до голення. Свого часу один московський цар приказав був насилу відрізувати бороди москвичам-аристократам, щоби вони виглядали по европейськи. Мабуть те саме прийдеться зробити і Сталінові.

— **Жахлива залізнича катастрофа** склалася на перехресній стації в англійській провінції Гертфортшір. Поспішний товаровий поїзд, що доставляє молоко для Льондону, наїхав на вуглевий потяг, і розбив половину своїх ваґонів. За кілька мінут на купу розбитих ваґонів наїхав повною парою поспішний товаровий потяг. На добавок пригнав ще четвертий товаровий потяг, що доставляє мясо до Льондону і теж впакувався в купу розбитих ваґонів. На місці катастрофи повстала ціла гора дощок, заліззя і розкинених товарів. Мясо, коновки молока, вугіль і почтові мішки валялися на просторі кількасот метрів довкола. Один ваґон з мясом впав з насипу аж на дах якогось господарського будинку. При катастрофі згинуло кілька осіб.

— **Відкрили найстарше місто на світі.** До Мосулю, нафтового міста над рікою Тигром, прибула торік група американських учених, які тепер кажуть, що зробили епохальне відкриття. Розкопуючи узгіря Тепе-Ґавра, покрите румовищем і попелом, відкрили руїни міста, що походить сперед кількох тисяч літ. В цьому місті вибудовано 13 мезопотамських міст одно над другим. Найстарше місто походить з VI. століття перед Христом. В тих руїнах знайшли останки глиняної посуди і камінні ножі. Узгіря Тепе-Ґавра лежить напроти біблійного міста Нініва (Ниневії). Учені дослідили його тільки до половини, але вони кажуть, що під знайденою верствою находиться ще 6—8 верстов румовищ, які є колискою найстаршої цивілізації людства.

— **Ґоркій провідником безбожників.** Як повідомляють з Москви, відомого письменника Ґоркого вибрали до президії організації безбожників. Ґоркій приняв вибір і обняв провід боротьби з релігією та церквою.

— **Фальшиві доляри.** В околиці Ню Йорку є в обігу велика кількість підроблених грошей, особливо банкнотів. Пересічний бизнесмен мусить пильно глядіти на кожний банкнот, а спеціяльно на 10-долярові банкноти, щоби не наразитись на шкоду. Є також підроблені 5-долярівки та 1-долярівки, а 50-центові „срібні" монети, навіть 10-центові, належать до „звичайних" обігових монет. Підроблені гроші обезціннюють вартість американського гроша взагалі, бо на них нема покриття і тому федеральна влада взялася з цілою енерґією до виловлення злочинців, що підроблюють гроші. Суд карає тих, що їх поліція приловила на самому посіданні підроблених грошей, без огляду на те, чи вони підозрілі в підроблюванні, чи ні. В тюрму попадають навіть люди з іменем у громадянстві, коли вони пробують свідомо пустити в обіг злі гроші.

— **Старенька мати пострілила сина.** В Антібах на французькій Рівієрі 79-літня вдова Мрозовицька з Одеси застрілила свого сина Сергія. Сина вже кілька разів були інтернували тому що він діставав напади божевілля. Тяжко раненого сина забрали до шпиталю, а маму арештували. Виправдувалася вона тим, що стріляла у власній обороні, бо син відгрожувався, що вбє її.

— **Ріжні вістки.** В американському конгресі приготовляють проект закону, що припиняє іміграцію до Зл. Держав на 10 літ. — Уряд Зл. Держав видає денно 5 міл. дол. на безробітних, яких є поверх 22 міліони осіб. — В Мексику учні злінчували проф. Ґонцалеса, а потім повісили його за те, що в школі пропаґував соціялістичні ідеї. — 30.000 ветеранів, мешканців Альзації та Льотаринґії, що підчас великої війни воювали проти Франції відмовились приняти почесний хрест, пропонований їм німецьким урядом. — В Утрехті відкрились 32 міжнародні торги, в яких бере участь 13 країв. — 17. ц. м. почав радити у Парижі у салі університету феміністичний франц. конгрес під проводом колишнього міністра Шампетіє де Рів. — Із ґвіянської каторги втікло ще мин. літа 22 арештантів; французька поліція довідалась про це щойно тепер. — Головну виграну франц. державної льотерії на півтора міліона поділять між себе 7 мешканців містечка Ля

рошелі і 3 мешк. містечка Сент. 1 міліон виграли спільно урядовці одної паризької банкової контори.

— **Поправка.** У статті д-ра К. Чеховича п. н. „Апостроф", поміщеній в ч. 69 „Діла", у першій шпальті 12-ий рядок здолу має бути: „з внутрішніх українських потреб, а **не з потреб** росіян". Наслідком пропущення „а не з потреб" вийшла нісенітниця.

—o—

Дивогляди.

НОВА ПРОФЕСІЯ.

У Парижі повстала нова професія. Один із безробітних почав обходити доми аристократів і менше багатих громадян з пропозицією, що буде ходити на прохід з собаками. За годину бере він скромно 2 франки і часто заробляє денно 20 франків. При цьому користає зі здорового проходу.

ПОХОРОНИ ОСТАННЬОГО ТРАМВАЮ.

Трамвай — це на нашу думку — один із доказів розвитку великого міста. Тимчасом у Ню Йорку поховали цими днями останній трамвай на площі Медісон, де колись появився перший трамвай у світі. Нюйорський бурмістр сказав при цій нагоді у промові, що нині трамвай, коли кожний може мати авто, так само пересторілий засіб комунікації, як вітрильник від винаходу пароплаву. Останній нюйорський трамвай загорнули чорним суклом і відвезли.

—o—

З театру.

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: ГОСТИННИЙ ВИСТУП ВІДЕНСЬКИХ АКТОРІВ З ТЕАТРУ „THEATER IN DER JOSEFSTADT" У ВІДНІ.

На сцені Міського Театру мали ми нагоду бачити в суботу знану вже у Львові музичну комедію „Моя сестра і я" цим разом виставлену не львівськими акторами, а віденською акторською дружиною з „Theater in der Josefstadt".

Комедія ця була вже в нас свого часу обговорена і тому про неї не пишемо. Зате з приємністю нотуємо тут великий мистецький успіх віденської театральної дружини. Ця комедія в її інтерпретації була далеко краща від тої, що ми її бачили минулого року. Гра цілої дружини була високо-культурна, згармонізована і переконуюча. Не було там ні шаржів ні пересади. На перше місце вибивалася грою і співом знана фільмова артистка Ліяна Гайд. Гідним її партнером був О. Карльвайс. Величаву креацію створив ф. Брессарт. Дуже добрими були Унтеркірхер і Гортенсія Рекі. Словом, ціла вистава пройшла незвичайно вдатно. Саля була переповнена.

—o—

Нові книжки й журнали.

Юрій Горліс-Горський: СПОГАДИ. I. У ворожому таборі. II. В казаматах ГПУ. Львів 1935. Накл. автора. Ст. 156

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві в Раві Руській: „Діло" Вам здержано, бо Ви довший час нічого не писали.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 19. III. год. 3·30 поп. „Жигмонт Август" відіграний шкільною дітворою.

Вівторок, 19. III. год 7·30 веч. Святочна академія й опера „Варшавянка".

Середа, 20. III. год. 7·30 веч. „Криk".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 19. III. год 7·30 веч. „Нічні лети".

Середа, 20. III. год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику".

Кіна.

АДРІЯ: „Графиня Парижа" з Емілем Янінгсом.

АПОЛЬО: „Для тебе співаю" (з Ів. Кепурою).

АТЛЯНТИК: „Нові люди" (Пісня о щасті).

ВАНДА: „Остання царипя".

ГРАЖИНА: „Молодий ліс".

КАСІНО: „Мальована заслона" (Ґрета Ґарбо).

КОЛІСЕЙ: „Ф. 13", ревія „Сто літ хай живе!"

КОПЕРНИК: „Петрусь" із Фр. Ґаль і „Фліп і Флап у країні забави".

МАРУСЕНЬКА: „Прапор волі" і комедія.

МІРАЖ: „Тараанове кохання".

МУЗА: „Острів скарбів" та Бастер Кітон.

ПАКС: „Історія св. Тереси від Дитятка Ісус".

ПАЛЯС: „Вероніка". (Франціска Ґаль).

ПАН: „Зводиння" та Льорель і Гарді.

РАЙ: „Дочка ген. Панкратова".

СВІТ: „Останній отаман Аненков", Переслідувані люди".

СОНЦЕ: „Бунт молоді" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Римські скандали" (Еді Кантор) і ревія „Хочу з паном у Закопанім".

УТІХА: „Несамовита ніч" і ревія.

ХИМЕРА: „Прапор волі", „Бастер Кітон як годинникар".

Закордонне радіо.

Вівторок, 19. березня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Легка музика, 17·30 Форт. ресіталь Ніни Шеріджан, 19·25 „Севільський цирульник" оп. Росінія, **Братислава** (298,8) 17·05 Форт. твори Сметани, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17·45 Фінл. нар. пісні, 20·00 Форт. ресіталь, 21·00 Концерт, **Париж** (1648) 21·45 „Жидівка" оп. Галевія, **Білгород** (437,3) 13·15, 20·00 Пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·30 Два форт., **Кельн** (455,9) 16·00, 18·00 Концерт, 21·00 Віртуоз. музика (у прогр. „Гопак" Чайковського), **Мінхен** (405,4) 17·30 Солісти, **Будапешт** (550,5) 12·05 Скр. і форт., 13·30 Циг. орх., 17·25 Форт. ресіталь, 21·35 „Валькірія" оп. Вагнера, **Міляно** (368,6) 11·30, 19·00 Квінтет — легка муз., 20·45 „Де співає жайворонок" оп. Легара, **Рим** (420,8) 13·15, 17·15 Легка музика, 21·15 Концерт (муз., сп.).

Середа, 20. березня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Розривкова музика, 19·30 Пробоєвики 1935 р., 22·00 Танки з опер, **Братислава** (298,8) 19·30 „Гофманові казки" оп. Офенбаха, **Кошиці** (259,1) 17·05 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 15·55 Джезова музика, 22·15 Спів (Мошіко-Гену-Бельтрамелі — Яповія), **Париж** (1648) 13·15 Концерт, **Берлін** (356,7) 16·00 Вес. концерт (муз., сп.), 22·30 Реґерові твори, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·45 Фінська форт. муз., **Ляйпціг** (382,2) 19·00 Оперетова музика, **Мінхен** (405,4) 13·25 Популярна музика, 17·50 Соната на скр. та форт. для Абако, **Будапешт** (550,5) 17·25 Спів, 18·40 Скрипка, **Міляно** (168,6) 11·30 Тріо, 13·35 Камер. музика, **Рим** (420,8) 21·00 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 19. березня 1935.

6·30 Раншня авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 10·00 З Варшави до Судеівка. 10·45 Гр. пл., 11·00 Репортаж із мети маршу до Судеівка, 11·20 Гр. пл. 11·30 Військ. льв. штафети у Судеівку. 11·45 Гр. пл., 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Стара німецька опера з гр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Святочна зміна варти зперед команди міста в Варшаві, 13·45 З ринку праці, 14·00 Легка музика з гр. пл., 15·45 Концерт, 16·30 Діти марш. Пілсудському, 16·45 Вісти, 17·00 Скринька ПКО, 17·15 Пісні в супр. форт., 17·50 Сучасність як госп. демократія, 18·00 Лег. пісні, 18·15 Фільм фрагмент з оп. Ю. Тепи, 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Твори Шимановського з гр. пл., 19·15 Два леґіонові документи, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·40 Гр. пл., 19·50 З особистих спогад з марш. Пілсудського з 1920—1923 р., 20·00 Концерт польської музики нар. характеру, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Свят. академія в честь марш. Пілсудського з Варшави, 22·30 Бюро студіів розмовляє зі слухачами, 22·45 Сальон. музика, 23·00 Комунікати.

Середа, 20. березня 1935.

6·30 Раншня авдиція, 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Концерт, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Популярна музика з гр. пл., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 Муз.-вок. концерт, 16·30 Господиня та її помічниця, 16·45 Чвертьгодина слав. них артистів (Шкавер) і з гр. пл., 17·00 Політика евр. держав після війни „Основи сучасного знання", 17·15 Танок у скр. і форт. літературі, 17·50 Відчит, 18·00 Пісоньки, 18·15 Веселий скеч, 18·30 Почт.-техн. скринька, 18·40 Сільна рерум, мист. життя, 18·45 Хвилинка Бетовена з гр. пл., 19·15 „Нурт" ост. книжка Вацл. Берента, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Пісоньки, 19·50 Гутірка, 20·00 Оп. фраґм., 20·15 Літ. веч. „Хорал", 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Н. м. відчит „Наукова бібльотекарство Польщі", 21·40 Польські пісні, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Витаю тебе гр. пл., 23·00 Комунікати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25—5·28 зол.

Нім. марка 1·95—2·05, фр. франки 34·80—35·10, шв. франки 171·50—172·00, фунти стерлінґи 25·20—25·50, австр. шілінґи 99·50—100·00, чеські корони 21·50—21·90, рум. леви 32·00—35·00, ліри 44·00—45·00.

Золото: Долари 8·87—8·90, Франки фр. 33·90—34·30 Дукати 81·00—81·65, Корони 35·60—36·20, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·35, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

ЗБІЖЕ.

Ціни паритас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця одноц.	17·75—18·00	91·50—19·75
Пшениця збірна	16·75—17·00	18·50—18·75
Жито одноціле	13·75—14·00	15·50—15·75
Жито збірне	13·25—13·50	15·00—15·25
Ячмінь сівн.	14·75—15·25	
Ячмінь одноцілий	13·00—13·25	
Ячмінь на мливо	12·00—12·25	14·25—14·50
Бараболи промис. 16% скробі	2·90— 3·15	
Гречка на мливо	16·25—16·50	
Сім'я конопляне	23·00—25·50	
Крупи гречані	25·50—28·50	
Мука пш. I. А.	31·00—31·50	
Мука пш. I. Б.	29·00—29·50	
Мука пш. I. Ц.	27·00—27·50	
Мука пш. I. Д.	26·25—26·75	
Мука пш. II. А.	24·00—24·50	
Мука пш. II. Ц.	23·50—24·00	
Мука пш. II. Д.	21·00—21·50	
Мука пш. II. Е.	20·50—21·00	
Висівки пшен. гр	9·75—10·00	
Висівки пшен. сер.	9·50— 9·75	
Висівки пш. мідкі	10·00—10·50	
Висівки ячмінні	7·50— 7·75	
Крупи ячмінні гр.	25·00—25·50	24·00—25·00
Пшоно	38·00—40·00	38·00—40·00
Пенцак	24·00—25·00	24·00—25·00

Інші курси не змінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 18. березня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко маґазин	2·50 зол
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 п. яєць	2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло сильна, на молоко і сметану вдержана, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 18. березня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята		за 1 кг.	2·50 зол.
Молоді кури	I. кл.	„	1·00 „
Старі	„	„	0·80 „
Підгодов. качки	„	„	1·10 „
„ індики	„	„	1·10 „
„ індички	„	„	1·25 „
Пантарки	„	„	1·25 „
Молоді голуби за пару			0·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Оповістки.

Льнярсько-Промислові рослини джерелом заробітку. На цю тему виголосить інж. М. Гавриленко реферат дня 21-го ц. м. (четвер) в год. 19. точно в домівці Українського Технічного Товариства вул. Косцюшка ч. 3, партер. — 1141 Рада УТТ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". ...ок 10.